

Examensarbete

Förskolläraryrket,
Examensarbete för förskollärare 15hp

Valet av böcker i förskolan

En intervjustudie om hur förskollärare väljer ut
böcker

Halmstad 2023-10-13

Carl Thomsen och Linnea Landström Jakobsson

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Sammanfattning

Studiens syfte är att få en inblick i valet av böcker i förskoleverksamheten och de dilemman som finns gällande val av böcker med hjälp av semistrukturerade intervjuer. Genom att undersöka hur förskollärare resonerar kring valet av böcker får vi en överblick kring deras tankar om momentet.

Förskollärarnas resonemang och dilemman som uppstår sätts i relation till det sociokulturella perspektivet som utgångspunkt och de tillhörande begreppen mediering, remediering och kulturella redskap samt styrdokument och den målstyrda undervisningen. Den tematiska analysen visar på att hos majoriteten av förskollärarna som deltog så är barnens intresse i fokus antingen ur ett individ- eller grupperspektiv. Resultatet visar på det komplexa arbetet kring böcker och dess möjligheter och begränsningar när det kommer till boken som grunden för undervisning, både barns intresse men även utifrån den målstyrda undervisningen.

Sammanfattningsvis synliggör förskollärarnas intervjuer hur valprocessen har barnen i fokus men också inflytande från olika aspekter. Förskollärarnas resonemang beror på faktorer såsom tema eller projekt, åldersgrupp på barnen, deras intressen och behov samt förskollärarnas tolkning av barnens intressen och behov. Eftersom resonemangen hos förskollärarna är väldigt olika ger studien en överblick kring hur de navigerar valet av böcker att ta in i verksamheten.

Nyckelord: Böcker, bokval, förskola, förskollärare, målstyrning, intressen

Abstract

The purpose of the study is to highlight the reasoning behind the book choices made by kindergarden teachers in a kindergarden environment. Through semi structured interviews we explore the reasoning for the thoughts behind the books being picked to be a part of the available selection for the children and the teachers to work with. The reasonings and dilemmas presented is put in relations to the sociocultural perspective and the associated concepts such as mediation, remediation and cultural tools as well as the curriculum and goal-directed education. The thematic analysis shows that the reasonings behind the book choices mostly depend on the interests of the children, either through the individual or group perspective. The results shines a light on the complex reasonings behind selecting books to use, it's limitations and possibilities when it comes to them being the foundation of the education. In summary, the study shows that the kindergarden teacher's perspectives about the election revolves around the childrens interests a majority of the time. Their reasonings depends on factors such as themes or projects, the age of the children, their interests and needs as well as the kindergarden teacher's interpretations of said interests and needs. Since the reasonings cover vastly different lines of thought, the study illuminates a wide overview on how they navigate the book selection.

Keywords: books, book selection, kindergarden, preschool, kindergarden teacher, interests

Förord

Vi vill börja med att tacka våra underbara handledare Maj Asplund Carlsson och Nina Emilsson som har väglett och hjälpt oss genom vårt examensarbete. Vi vill även passa på att tacka vår examinator Jonnie Eriksson för alla goda råd och tips.

Vi vill även passa på att tacka varandra för ett gott och roligt samarbete. Genom att vi hade som regel att alltid arbeta och skriva ihop har det alltid funnits möjlighet att stötta varandra när man fastnat och att bolla idéer. Arbetet har därmed inte kännas jobbigt att skriva utan att det snarare kommer blickas tillbaka på och minnas som en meningsfull del av vår utbildning.

Till sist vill vi ge ett stort tack till de förskollärare som har ställt upp i våra intervjuer och gjort arbetet möjligt, men också som varit förebilder och visat positivitet och möjligheter inom förskolan och yrket.

Carl Thomsen & Linnea Landström Jakobsson

Innehållsförteckning

Abstract	3
Förord	4
1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställningar	2
3. Bakgrund	2
4. Tidigare forskning	3
4.1 Böckernas betydelse för barnen	3
4.2 Vikten av barns intresse för böcker	4
4.3 Barns intressen ur styrdokument och förskollärares perspektiv	5
4.4 Bokens mångsidighet	5
4.5 Sammanfattning av tidigare forskning	6
5. Teoretiskt ramverk	6
5.1 Ett sociokulturellt perspektiv	6
5.2 Mediering	7
5.3 Remediering	7
5.4 Kulturella redskap	8
6. Metod	8
6.2 Semistrukturerade intervjuer	9
6.3 Tematisk analys	10
6.4 Urval	10
6.5 Etiska ställningstaganden	11
6.6 Genomförande	12
6.7 Tillförlitlighet	13
7.2 Barns intressen ur styrdokument och förskollärares perspektiv	15
7.2.1 Målstyrning och styrdokument	15
7.2.2 Barns delaktighet i valprocessen	16
7.3 Bokens mångsidighet	17
7.3.2 Böcker som multimodalt redskap	18
8. Diskussion	19
8.1 Resultatdiskussion	19
8.1.1 Vikten av barns intressen för böcker	19
8.1.2 Barns intressen ur styrdokument och förskollärares perspektiv	21

8.1.3 Bokens mångsidighet.....	22
9. Slutsats	24
12. Referenser	1

1. Inledning

Redan i förskolan bidrar högläsning till språkutveckling och utveckling av barns ordförråd (Emmoth, 2014; Aminoff, 2017). Vaknin-Nusbaum (2021) beskriver att barns motivation för läsning går att främja innan de har lärt sig att läsa och skriva och han menar på att genom läsaktiviteterna som erbjuds av förskollärare utvecklas barns motivation för läsning. Detta skapas genom uppmuntran och positiva erfarenheter med bokstäver och texter i olika former.

Simonsson (2004) lyfter att planerade aktiviteter inte ger samma möjligheter att hålla kvar barnen om det inte sker utifrån deras intresse och villkor. Thörner (2017) belyser förskollärares upplevelser om att barnens intressen kan vara svårtolkade och olika jämfört med den målstyrda undervisningen. I verksamheter råder det dilemman över hur exempelvis förskollärare ska ta sig an barns intressen för populärkulturen, som många gånger inte har någon pedagogisk baktanke och verksamhetens fokusområde. Böckerna i verksamheten har möjlighet att positivt påverka barns lärande och utveckling i många olika aspekter, såsom ordförråd, grammatik, föreställningsförmåga och förmåga att själv kunna uttrycka sig (Skolverket, 2023). Lennox (2013) belyser hur forskning visar att genom interaktiv högläsning ges möjligheter till rik, meningsfull och avsiktlig undervisning. Hur förskollärare då ska navigera mellan att utgå från barnens intressen och den målstyrda undervisningen blir därmed betydelsefullt för att skapa möjligheter för barns lärande och utveckling.

Thörner (2017) beskriver att förskollärare ställs inför en utmaning då de har ansvar för det material som tas in i verksamheten. Läroplanen för förskolan lyfter den målstyrda undervisningen i form av utmaning och stimulans, men också hur barnens intressen ska vara grund för undervisningen. Förskollärare har således en utmaning att skapa en undervisning som har båda delarna. Ett tematiskt arbetssätt beskrivs som positivt för att skapa struktur, men som samtidigt är svårare att upprätthålla då barnens intresse blir svårare att följa. Thörner (2017) beskriver svårigheter hos förskollärare att tolka vad barnens intressen egentligen innebär och skillnaden mellan att utgå från deras intressen och att låta de vara med och bestämma. Vidare beskriver författaren att det är otydligt huruvida barns intressen är resultatet av specialintresse, engagemang eller om det är ett behov som finns.

Nevo (2019) lyfter att barns intressen och pedagogernas arbete med det är mer kopplade och påverkade av varandra. Författaren lyfter hur pedagogernas personliga förmågor såsom läskunnighet, deras syn på läsandet och hur de agerar i läsningen påverkar barnens intresse och

motivation för böckerna. Simonsson (2004) beskriver att det behövs skapas motivation för läsning hos barnen för att skapa meningsfullhet. När intresset både kan skapas av och påverkas av, pedagogerna blir det återigen en balansgång mellan pedagogernas arbetssätt och barnens intresse som ligger till grund för valprocessen av böcker till verksamheten. Bartan (2018) lyfter att förskollärare bör sträva efter att välja böcker som ska möta barnens behov och att böckernas teman ska vara tydliga och lätta att förstå.

För att barn ska tycka det är intressant med läsning och högläsning krävs det pedagoger som engagerar sig och samtalar med barnen. Det finns idag mycket forskning kring varför högläsning är bra och varför pedagoger ska använda det i förskolan. Många förskolor behöver dock ge mer utrymme till högläsning där barnen kan få nyttja och fördjupa sig i de böcker som finns på förskolan. Forskningsfrågorna mynnar därför ut i de frågeställningar som presenteras nedför.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet är att få en fördjupad förståelse för varför förskollärare väljer att ta in de böcker de gör i förskolans verksamhet. Genom att intervjua förskollärare på olika förskolor skapas en inblick i förskollärares resonemang kring urvalsprocessen av böcker, men också hur de uttrycker sig och pratar om böckernas betydelse i verksamheten. Detta mynnar ut i frågeställningarna;

Hur resonerar förskollärarna kring valet av böcker att ta in i verksamheten?

Vilka dilemman upplever förskollärarna i valet av böcker?

3. Bakgrund

Läroplanen (Läroplan för förskolan, 2018) beskriver att undervisningen i förskolan ska ske i ledning av förskollärare, som ska leda de målstyrda processerna och i undervisningen ansvara för allt från planering till genomförandet av den. Förskollärares uppdrag beskrivs i Lpfö18 (2018) som att de ska ansvara för att utveckla det pedagogiska innehållet och miljöer som både inspirerar men också utmanar barnens intresse och nyfikenhet. Jacoby (2020) beskriver hur barn väljer och är intresserade av böcker som de har tidigare erfarenheter av, eller ifall omslaget illustrerar en bild eller karaktär som barnen känner igen. Genom att använda barnens olika tankar och åsikter för böcker kan förskollärarna således skapa en miljö utifrån deras intressen. Towell (2021) beskriver olika möjligheter att arbeta utifrån böcker, men som också lyfter vikten av barnens intressen och meningsfullhet i situationerna för att dessa möjligheter ska skapas. Men när Thörner (2017) beskriver att barnens intressen kan vara både svårtolkade

och lyfter hur annan forskning även menar att deras intresse kan vara problematiskt enligt läroplanen, så blir urvalsprocessen av böcker en utmaning för att skapa både möjligheter till utvecklande och lärande.

Vidare beskriver Thörner (2017) hur enligt hennes tolkning av pedagoger istället behöver bemöta barnen i en "zon" likt den proximala utvecklingszonen. Författaren beskriver den som ett mellanrum mellan det starkt intresseväckande, på gränsen till att bli oseriöst eller tramsigt och det ointressanta där engagemanget försvinner.

4. Tidigare forskning

I detta avsnitt lyfts både svensk och internationell forskning angående böckers utséende och innehåll, men också arbetet kring litteraturen utifrån barns perspektiv och barnperspektiv.

4.1 Böckernas betydelse för barnen

Enligt Aminoff (2017) har högläsning och samtala om texter i förskolan en central roll för barns språkutveckling. Emmoth (2014) lyfter vidare att genom att vara en god verbal förebild för barnen i vardagen, är betydelsefullt för barnets ordförråd. Genom att ofta läsa för barn menar Ece Demir-Lira (2019): Brodin och Renblad (2020) att vuxna skapar ett intresse för böcker och läsning tidigare, utvecklar ett starkare språk men även njuter av att läsa mer i senare ålder. Forskarna belyser även de att genom att samtala och kommunicera under delad läsning skapar vuxna en miljö för språkutveckling.

Genom att barn får ta del av högläsning i tidig ålder ges det enligt Herkner (2022): Hsiao och Nation (2018): Lenhart m.fl. (2018) möjlighet till att ta sig an att klara språk- och läsinläringen tidigare.

Alatalo m.fl. (2021) belyser hur läsning har lägre påverkan på barn i förskolan om det inte diskuteras och kommuniceras om boken under högläsning. Alatalo m.fl. (2021) lyfter vikten av att använda sig av boksamtal där vuxna kan få reda på om barnet har uppfattat och om de har förstått boken som lästs. Vidare belyser forskaren vikten av att använda sig av böcker som är utav barns intresse för att uppmuntra till samtal kring böckerna. Storleken på barngruppen menar även Alatalo m.fl. (2021) har en stor betydelse för att kunna få ett samtal kring boken som läses, desto mindre grupp desto aktivare är barnen och samtalar kring boken.

I en studie som Alatalo m.fl. (2021) gjorde med förskollärares tankar och uppfattningar om högläsning i syfte för språk och läskunnighetens utveckling. I studien menar förskollärare på att de kände sig trygga i att

starta diskussioner med barnen om de material dem läst. Dock kunde några förskollärare känna en osäkerhet kring att ge samma möjligheter till fonologisk medvetenhet. Författaren lyfter även att högläsning inte tycks ha någon didaktisk funktion om man ser det ur ett internationellt perspektiv utan högläsning ses istället användas i underhållningssyfte. Studier visar att många förskollärare inte utnyttjar bokens kunskap och använder den inte i språkutvecklande syfte.

Under en studie som gjordes av Towell m.fl. (2021) i södra Florida med 12 barn i åldrarna 6-22 månader, där de undersökte effekten av högläsning kring språkutveckling visade det sig att genom att läsa, sjunga och prata med barnen lär vuxna ut ljudspråket som är viktigt för språkutveckling. Montage m.fl. (2015) förklarar att genom att låta barnen upprepa ord, peka på bilder ger detta en fördjupad förståelse kring ordet och att det främjar deras språkutveckling. Genom att barn får höra en kompetent annan samtala som i detta fall om en bok skapas möjligheter för att lära barn språk hävdar Montage m.fl. (2015).

4.2 Vikten av barns intresse för böcker

Jacoby och Edlefsen (2020) beskriver hur igenkänning är en betydelsefull del i barnens intresse för böcker, varav 34% av 61 de barn i undersökningen valde böcker de hade tidigare erfarenhet av. Studien belyser hur populärkulturen som barnen får se i olika typer av media påverkar deras intressen och de böcker som blir intressanta. Towell (2021) belyser hur intresset för böcker också påverkades av huruvida de hade tidigare erfarenhet av innehållet och ämnet, men att det intresset också är skapat på grund av de känslor som de tidigare erfarenheterna är baserade på. Undersökningen från Towell lyfter hur barns intresse och engagemang kan vara svårtolkat då de visar det på olika sätt. Nevo (2018) lyfter hur barnens möjligheter att utveckla morfologi, fonologisk medvetenhet och utöka ordförrådet genom arbete med böcker och läsning beror på barnens motivation. Studien belyser att en tydligare kommunikation mellan pedagog och barn i lässtunderna påverkar möjligheterna positivt kopplat till lärandet som är tänkt i situationen.

Damber (2013) belyser forskning som visar på att boken i sig oftast anses av pedagoger som en källa till kunskap, men att skönlitteraturen kan läsas på flera olika sätt. Genom att barnen samtalar om egna upplevelser och erfarenheter med varandra i relation till bokens innehåll kan deras kunskaper utvidgas. Författaren belyser hur det kollegiala lärandet i boksamtalen ger barnen möjlighet till meningsskapande med mer erfarenheter och perspektiv. Intresset för böcker kan skapas då det är meningsfulla tillfällen för barnen som de får uppleva olika textslag. Enligt

Damber är det barns intressen som styr deras motivation att vara positiva till ett deltagande till läsandet och samtalen.

4.3 Barns intressen ur styrdokument och förskollärarens perspektiv

Granbom (2011) belyser i sin studie hur förskollärare visar komplexiteten i verksamheten där de talar om hur förskolan ska vara och representeras som en plats där alla barn ska mötas på individnivå. Författaren lyfter hur barnen ska mötas som en individ och utifrån sina villkor få möjlighet till lärande, stimulans och utveckling.

Thörner (2017) beskriver hur pedagoger upplever svårigheter i att tolka barnens intressen, men att deras intressen också kan gå emot den målstyrda undervisningen som är tänkt i verksamheten. Förskolan beskrivs i hennes studie som där barnens intressen är utgångspunkt och formar verksamheten, men att den också kan tolkas som att verksamheten formar barnen då viss hänsyn till omständigheter behövs tas. Det blir då en fråga om vem som formar verksamheten. Lpfö18 (2018) beskriver förskolans uppdrag som innebär att utbildningen, miljön och det pedagogiska innehållet ska ta utgångspunkt i barnens intressen och behov. Thörner (2017) beskriver hur barnens intresse för exempelvis populärkultur som egentligen inte har en pedagogisk baktanke, skapar dilemman för hur pedagoger ska prioritera barnens intresse i förhållande till målstyrd undervisning. Thörner (2017) menar att följa barnens intresse kan inte ta för mycket plats då ansvaret för undervisningens innehåll inte kan läggas på barnen, men också att pedagoger då blir passiva om de tillåter barnen att leka fritt utifrån deras intresse och initiativ hela tiden. Fröbel förespråkade enligt Thörner (2017) för hur hotet för passivitet fanns i barnens lekar om inte pedagoger påverkade, men att den fria leken också var viktig då lärandet enligt honom sker inifrån. En balans mellan barnens intresse och pedagogernas målstyrda undervisning finns således i många aspekter. Författaren förklarar vidare att om pedagoger ska kunna guida barnen behöver de också vara delaktiga i aktiviteten, vilket också kräver att den lockande modifieringen av deras intressen i undervisningen fortfarande måste vara meningsfull för barnen. Om barns intressen och den målstyrda undervisningen då påverkar varandra blir det en utmaning att exempelvis välja rätt böcker för att både skapa intresse men möjlighet för målstyrd undervisning också.

4.4 Bokens mångsidighet

Korat m.fl. (2013) lyfter vikten av att arbeta multimodalt med både tryckta men även e-böcker. Det finns många fördelar med e-böcker så som skriven

text, muntlig läsning, musik, ljudeffekter och animationer. Vidare menar forskarna att e-böcker idag tycks vara något som många pedagoger idag använder sig av och det tycks vara ett sätt för pedagogerna att undvika att läsa för barnen.

Under en studie som Simonsson (2005) gjorde där lyfter forskaren att de aktiviteter som sker planerat är svårare att hålla kvar barnens intresse och uppmärksamhet än om det skulle ske på barnens villkor och intresse.

Montage m.fl. (2015) lyfter i sin studie vikten av att använda sig av bilderböcker där barnen kan få möjlighet att utforska och undersöka böckerna. Genom en bilderbok med bilder och texter menar forskaren att barnen kan få en fördjupad förståelse för de ovanliga ord som lyfts och som inte används i vardagen. Vidare hävdar Lawson (2012) att bilderböcker hjälper och underlättar för barnen när de ska göra kopplingar mellan språket och omvärlden.

4.5 Sammanfattning av tidigare forskning

Sammanfattningsvis tydliggör den tidigare forskningen att många forskare undersökt olika aspekter av hur böcker påverkar barnens möjlighet till lärande. Forskningen visar på avsaknaden av förskollärare och deras perspektiv i de artiklar vi tagit upp. Bokens betydelse blir tydlig i forskningen men hur förskollärarnas tankar går och hur de resonerar kring valet av böcker är något som behövs fyllas på med mer kunskap. Förskollärarna är de som bedriver undervisningen och har det yttersta ansvaret för kvaliteten på det som bedrivs i förskolan (Läroplanen för förskolan, 2018). Därmed behövs deras perspektiv på böcker också för att just förskollärarna är länken mellan forskningen och hur den appliceras i förskolan.

5. Teoretiskt ramverk

Det teoretiska ramverket belyser den vetenskapliga och teoretiska utgångspunkt som används i arbetet. Studien tar inspiration från Säljö (2000, 2010, 2015) tolkning och beskrivning av det sociokulturella perspektivet och tillhörande begrepp.

5.1 Ett sociokulturellt perspektiv

Säljö (2015) beskriver det sociokulturella perspektivet som att lärandet är en social process som sker när en individ deltar i kulturella praktiker och äger rum i samband med miljön, artefakter och andra människor. Perspektivet lyfter hur de sociala och kulturella sammanhangen som människor ingår i har en påverkande faktor på lärande och utveckling. Vidare belyser Säljö

språket som verktyg i inlärningen och att den ger möjlighet för människor att kommunicera och interagera med andra, vilket är där lärandet äger rum. Språket beskrivs enligt Säljö (2010) som en uppsättning av flera redskap som tillsammans blir den kommunikationen människor använder för att interagera med andra. Med språket kan erfarenheter tolkas, beskrivas och kommuniceras med andra, vilket innebär att lärandet inte begränsas till det som varje individ själv upplever utan blir ett kollektivt lärande. Säljö (2010) menar att människor kan låna andras kunskaper som om de vore deras egna.

Vidare beskriver Säljö (2015) hur böcker har en betydande roll för barns lärande och utveckling, då de innehåller kunskaper och tankar som skapats i specifika kulturella och historiska sammanhang. Böcker kan såväl reflektera samhället de är eller var skrivna i, men också skapa möjlighet till interaktioner vilket är där lärandet sker. Säljö belyser även boken som ett redskap för att skapa möjlighet till lärande och utveckling, där barn bör ha de tillgängliga och uppmuntras till att delta i aktiviteter med böcker av olika slag. Urvalet av böcker i barnens närmiljö blir således en påverkande faktor i mediering av kunskap men också som ett redskap för att skapa samtal och diskussion med varandra.

5.2 Mediering

Säljö (2015) lyfter begreppet mediering kopplat till språket i olika former som människor använder för att förmedla kunskap mellan varandra i sociala interaktioner. Han nämner att det i princip inte finns någon begränsning för hur mediering kan ske, att människor exempelvis talar om föremål i olika termer såsom exempelvis färg, storlek, märke eller ålder. Begreppet mediering beskriver Smidt (2010) som handlar om att använda sig av kulturella redskap eller tecken för att få en förändring. Smidt (2010) belyser ett scenario med tre barn som tillsammans sitter med en bok som blir utgångspunkten för den diskussion som de har med varandra. Boken illustrerar en turkisk ceremoni som ett av barnen har erfarenhet av. De andra barnen som inte förstår innebörden och som inte har erfarenheten, så blir det istället det kunniga barnet den som medierar kunskapen från boken i diskussionen med de andra. Begreppet mediering kommer sättas i relation till den målstyrda undervisningen och hur förskollärarna tänker kring böckernas påverkan på kunskapsbildning.

5.3 Remediering

Säljö (2010) beskriver begreppet som att mediera någonting igen med nya redskap och på ett nytt sätt. Tillvägagångssättet för att remediera kan både

vara med fysiska men också språkliga redskap. Ses böckerna som kulturella redskap och artefakter med syfte att mediera kunskap, blir det tydligt hur olika arbetssätt med böckerna blir andra sätt att remediera den kunskapen som boken är ett resultat av. Boken är således ett kulturellt redskap som utvecklats av människor för att förmedla kunskap genom att den kan läsas, som i sin tur remedieras genom att den arbetas med på andra sätt än det som var tänkt. Processen att lära sig den kunskapen som boken medierar blir således gjort på ett annat sätt när den blir läst digital. Säljö (2010) lyfter begreppet i koppling till digitala medier, där datorprogrammet Excel används för att göra ett kalkylark. Att skapa ett kalkylark har tidigare gjorts med papper och penna, vilket innebär att Excel tillsammans med datorn och skrivaren blir ett nytt medierande mellanled i skapandeprocessen av ett kalkylblad, en remediering. Begreppet kommer användas i relation till hur förskollärarna beskriver deras arbete med böckerna i analysen av empirin.

5.4 Kulturella redskap

Redskapen som människor skapar menar Säljö (2000) reflekterar insikter, kunskaper, begrepp och på så sätt blir grunden för samspel med varandra i interaktioner. Det sociokulturella perspektivet har i grunden både fysiska men också intellektuella och språkliga redskap som skapats av människor i olika sammanhang. Språket belyser Säljö (2010) som det främsta redskapet i kunskapsbildningen och grunden till förmågan att interagera och mediera kunskap med varandra. Människor representerar sin verklighet för varandra med gemensamma redskap såsom språket och genom dessa sociala interaktioner. Redskapen skapar möjligheter till lärande och utveckling. Tänkandet sker med intellektuella och fysiska redskap, som i sin tur ger upphov till nya redskap. Behärskandet av dessa redskap, språkliga som intellektuella, blir ett centralt inslag i perspektivet.

Synen på lärandet inom sociokulturella perspektivet beskriver Säljö (2010) som människans förmåga till lärande inte bestäms av fysiska, intellektuella och sociala biologiska förutsättningar, utan istället att utveckla och använda sig av redskapen. Begreppet kulturella redskap sätts i relation till hur förskollärarna beskriver deras syn på böcker samt deras betydelse för verksamheten.

6. Metod

Studiens syfte är att samla in empiri gällande hur valet av böcker i förskoleverksamheterna ser ut utifrån förskollärarna. Därmed utgår studien ifrån en kvalitativ metod för att ge en beskrivning av just hur förskollärare tänker kring att välja ut böcker att arbeta med och ha i närmiljön (Bryman, 2018).

6.1 Metodval

Bryman (2018) menar på att en kvalitativ metod innebär att få syn på individers uppfattningar, där arbetets metod utgick från semistrukturerade intervjuer för att samla in empiri. Genom intervjuer är empirin som skapas baserat och fokuserar på erfarenheterna hos deltagarna som blir intervjuade. Målet med metodvalet var att få en bredare inblick i hur förskollärare upplever valprocessen av böcker till verksamheten. Semistrukturerade intervjuer är ett flexibelt arbetssätt som enligt Bryman är fördelaktig i kvalitativa undersökningar.

Intervjuerna spelades in via mobiltelefon. Inspelningarna ger möjlighet att lyssna tillbaka på det som sades för att inte riskera missa något, men också för att kunna transkribera intervjun för att vidare analys (Bryman, 2018).

6.2 Semistrukturerade intervjuer

Bryman (2018) beskriver att semistrukturerade intervjuer ger forskare möjlighet att både beröra specifika ämnen eller områden men också frihet att vara flexibel i frågeställningarna. Denna form av intervju användes i studien för att få reda på förskolläraernas upplevelser och tankar, men också vad som är betydelsefullt inom ämnet för deltagarna. Intervjuformen passar en kvalitativ undersökning för att båda kunna ge deltagarna att prata relativt fritt, men också för intervjuaren att kunna ställa följdfrågor och gå djupare in på det som tas upp.

Frågorna som ställdes försökte hållas neutrala och gick från att börja med lite bakgrundsinformation kring deras verksamhet och arbetssätt. Sedan övergick det till mer friare frågor om upplevelserna, på ett icke-ledande och öppet sätt. Således kunde deras upplevelser och erfarenheter sättas i ett sammanhang.

Genom att använda semistrukturerade intervjuer skapades fokus på tankar och upplevelser och lyfte vad deltagarna har i åtanke och tycker är viktigt att lyfta gällande bokvalen. Detta gjorde att intervjuare hade större krav att kunna styra in samtalet men samtidigt kunde gräva djupare i saker som togs upp och ställa följdfrågor. Detta gav information om vad som sades i intervjun snarare än vad förskollärarna gjorde i barngruppen, utan istället bakomliggande tankar som ligger till grund för hur verksamheten väljer ut böcker. Åkerblom (2020) belyser det som förskollärarna uttrycker i intervjuerna kommer vara resultatet av redskap och diskursiva mönstren som intervjun ger. Empirin blir således hur förskollärarna uttrycker sina

upplevelser kring bokvalsprocessen.

6.3 Tematisk analys

En tematisk analys beskriver Bryman (2018) som sökandet efter teman i utskrifter eller fältanteckningar. Teman kan identifieras av analytikern utifrån empirin och är kopplat till forskningens fokus och troligtvis också till forskningsfrågorna. Den tematiska analysen är en metod för att kunna rapportera mönster, identifiera och analysera olika teman inom empiri (Clark & Braun, 2006).

Transkriberingen av intervjuerna gjordes ordagrant genom att flertalet gånger lyssna på ljudinspelningarna i långsam hastighet för att se till att deltagarnas ord blev korrekta. Ljudinspelningarna lyssnades på flertalet gånger för att kunna identifiera kärnan i förskollärarnas svar så sanningsenligt som möjligt. Eftersom en del av orden som sades var upprepningar, avbrott för att tänka eller liknande stopp, så skrevs sådant ej med.

Empirin skrevs senare ned i en tankekarta där förskollärarnas svar sammanställdes för att få en visuell bild över all data. Bryman (2018) belyser att kodning av materialet är arbetssättet inom den tematiska analysen. Materialet och sammanfattningarna av olika förskollärarnas svar på frågorna färgkodades sedan och blev grunden för arbetets större tematiseringar. Färgkoderna blev strukturen för materialet i resultatdelen. Den tematiska analysen gav upphov till fyra större teman; vikten av barns intressen för böcker, barns intressen ur styrdokument, förskollärarens perspektiv och bokens mångsidighet. Tematiseringarna och resultatet sattes sedan i relation till det sociokulturella perspektivet och begreppen mediering, remediering och kulturella redskap som beskrivs i det teoretiska ramverket.

6.4 Urval

Lpfö18 (2018) beskriver hur förskollärarna har ansvaret att leda och skapa undervisning och miljön. Således gjordes urvalet att endast intervjua deltagarna. Förskollärarna som valdes att bjuda in till att medverka utgjorde ett målstyrt urval. Detta innebär enligt Bryman (2018) att forskare strategiskt väljer deltagare som blir valda är relevanta till forskningsfrågorna som ställs.

Då tidigare forskning från exempelvis Lennox (2013) och Skolverket (2023) som belyser hur arbetet med böcker kan se ut på olika sätt, eftersträvas det att förskollärare som deltar i studien ska vara från flera verksamheter och med barn i olika åldrar. Men eftersom frågorna också är utformade efter att få svar i form av individuella upplevelser och tankar, fanns det även

möjlighet att få deltagare från flera förskollärare i samma verksamhet med olika svar om det skulle inträffa.

Urvalet av åldersgrupper som deltagarna arbetade i var inte ett medvetet val, utan det bara blev en bra spridning med förskollärare som arbetat både med enbart yngre, äldre och blandade barngrupper av en slump (Bryman, 2018).

Deltagarens namn	Arbetar i åldersgruppen	Planerad eller spontan intervju
Gunilla	2–3 år	Planerad
Britta	3–4 år	Spontan
Sara	3–4 år	Planerad
Ulla	4–6 år	Planerad
Margaretha	1–2 år	Spontan
Majvor	4–6 år	Planerad
Carina	4–6 år	Planerad
Elin	1–3 år	Planerad
Ingrid	4–6 år	Planerad
Erik	4–6 år	Planerad
Rebecka	3–5 år	Planerad
Astrid	3–5 år	Spontan

6.5 Etiska ställningstaganden

De fyra huvudkraven för tillförlitlighet som Vetenskapsrådet (2002) beskriver är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Vetenskapsrådet (2002) beskriver informationskravet som att deltagarna i undersökningen ska bli informerade angående undersökningens syfte, institutionsanknytning och en beskrivning av vad undersökningen innebär. Utöver att förskollärarna får en inbjudan med en beskrivning och generell information ges, skickades även en bifogad fil med mer detaljer gällande studiens syfte. Deltagarna fick även information kring hur deras svar kommer hanteras och att empirin kommer att raderas när arbetet är

sammanställt och färdigt. Deltagarna fick även berättat, innan intervjuerna började, att hanteringen av informationen endast kommer att hanteras av forskarna som intervjuar och behöriga lärare.

Konfidentialitetskravet enligt Vetenskapsrådet (2002) beskriver att uppgifterna som behandlas i studien inte ska ge deltagarna en känsla av obehag eller kränkning. Informationen som samlades in i studien skickades ut till deltagarna som ville, för att ge möjlighet kunna granska vad som transkriberats. Trots att inget av uppgifterna som kan vara känsliga eller identifierbara hos deltagarna kommer stå med i det slutgiltiga arbetet finns det fortfarande en chans att det finns i intervjun. Därav gavs deltagarna möjligheten att granska empirin. Nyttjandekravet innebär att den information som samlas in om deltagarna inte används för något annat syfte (Vetenskapsrådet 2002). Materialet i studien användes endast till dess syfte, vilket innebär att det förvarades oåtkomligt för obehöriga personer men också så att det inte gick att identifiera deltagarna. Namnen som presenteras i resultatet av studien var fingerade och det inspelade materialet i form av röstinspelningar förvarades på forskarnas mobiltelefoner, som sedan raderas efter arbetet blev godkänt.

Då intervjuerna ägde rum genom fysiska möten gavs samtycke verbalt då fysiska samtyckesblanketter inte var möjliga i vissa av fallen. Vetenskapsrådet (2002) beskriver att samtycke ska tillämpas så långt som möjligt, vilket var anledningen att samtycke efterfrågades i början av inspelningen av varje intervju för att säkerställa deras godkännande.

6.6 Genomförande

Inledningsvis skapades en mall för intervjufrågor som skulle ställas och som var grunden till intervjuerna. Förskollärare från olika verksamheter i flera områden kontaktades via mejl. Detta för att eftersträva en bredare mängd upplevelser hos förskollärarna då kommuner kan ha olika riktlinjer att följa, som påverkar deras arbetssätt och således deras upplevelser och erfarenheter.

Då det geografiska avståndet mellan deltagarnas olika verksamheter och kommunerna kunde vara ett hinder för att ha intervjuer fysiskt, så erbjöds också att ha det med hjälp av videosamtal via kommunikationsverktyget Zoom. Sammanlagt deltog totalt 13 förskollärare i intervjuer. Den första intervjun var en pilotstudie som genomfördes för att se om våra forskningsfrågor skulle fungera i studien. Efter pilotstudien synliggjordes det att en av intervjufrågorna behövdes tas bort. Frågan som ändrades var

vilka böcker förskollärarna ansåg som var bra, där deltagarna upplevde frågan för stor och hade svårt att svara på den direkt. Den reviderade intervjufrågan gjorde att vi kunde få ut ett resultat närmare kopplat till våra frågeställningar som nämns i vårt syfte. Bryman (2018) lyfter även hur forskare istället kan använda sig av en intervjuguide istället för en mall av frågor. Detta för att säkerställa att specifika områden talas om, men också för att kunna dyka djupare in i det som förskollärarna i detta fallen belyser som viktigt.

När intervjuerna var avklarade så transkriberades ljudfilerna i syfte att kunna analysera innehållet. Sedan användes en tematisk analys för att kunna tematisera den empirin som intervjuerna gav upphov till.

6.7 Tillförlitlighet

Bryman (2018) beskriver tillförlitlighet genom fyra delkriterier som är trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och en möjlighet att styrka och konfirmera.

Genom trovärdighet säkerställs resultatet att det är framskrivet rätt och att studien följer reglerna som finns. Bryman (2018) menar på att genom att låta deltagarna granska resultatet uppnås trovärdighet. Frågan ställdes om deltagarna ville granska studiens resultat innan men alla uttryckte tillit till att arbetet presenteras rätt.

Överförbarhet innebär att andra personer ska kunna genomföra studien vilket innebär att överförbarhet står för resultat. Bryman (2018) lyfter att studien ska ha tydliga rubriker som presenterar resultatet tydligt samt synliggöra hela processen.

Pålitlighet innebär att hela processen presenteras tydligt i studien. Genom att låta andra personer granska arbetet uppnås pålitlighet. Studien har granskats av både handledare men även kurskamrater vilket gör att studiens pålitlighet ökar.

Sist nämnda kriterierna som är möjlighet att styrka och konfirmera, innebär att forskarens personliga åsikter och tankar ska hållas utanför arbetet (Bryman, 2018). För att uppnå möjlighet att styrka och konfirmerar gjordes endast deltagarnas tankar, erfarenheter och resonemang synliga i intervjuerna.

7. Resultat och analys

Utifrån tematisk analys presenteras teman. Dessa är vikten av barns intresse för böcker, barns intresse ur styrdokument och förskollärares perspektiv och bokens mångsidighet. För att det skulle bli tydligt delades huvudrubrikerna in i underrubriker. Resultatet analyseras och sätts i relation till det

sociokulturella perspektivet och begreppen som lyfts i teoretiska ramverket. Nedan varje underrubrik presenteras studiens resultat följt av en analys.

7.1 Vikten av barns intressen och behov för böcker

Margaretha, Britta, Elin och Majvor beskriver vikten av att utgå från barns intresse. Genom att utforska vad som intresserar barnen och därefter ta in böcker utefter barns intresse. Vidare beskriver Majvor i sin intervju om hur barnen intresserar sig för faktaböcker och dinosaurier och därför valde de på avdelningen att arbeta med just dinosaurier. Ulla och Majvor berättar vidare att barn brukar få följa med till bokbussen och välja de böcker som de tycker verkar intressanta. Ett dilemma är dock att alla barn inte kan gå till bokbussen samtidigt utan som Majvor säger i sin intervju att de brukar ta med sig 2 barn för att sen bocka av på en lista vilka som har varit med. De fortsätter så för att alla barn ska få möjlighet att följa med och välja böcker utefter deras intresse. När alla barn på listan är avbokade så börjar de om igen.

Majvor, Erik och Ingrid beskriver vidare att utgå från alla barns intresse är svårt i en stor barngrupp på 20 barn. ”Vi försöker därför skapa ett gemensamt intresse för böckerna men utgå från vad vi tror kan bli roligt att läsa men även arbeta med” (Majvor). Förskollärarna lyfter att de gärna utgår från författare som de känner igen som exempelvis Astrid Lindgren för det är något som även barnen känner igen oftast från hemmet.

Böcker kan ses som kulturella redskap som används i förskolan för att exempelvis stötta barns språkutveckling där många pedagoger arbetar med att skapa miljöer och viljan att arbeta med böcker. Majvor och Ulla relaterar till faktaböcker som många barn som intresserar sig för där de menar på att det finns många olika sätt att arbeta med en faktabok. Ett exempel som Majvor lyfter är att de arbetar med odling mycket där barnen utforskar odling i böcker för att sedan återskapa och undersöka men även odla på förskolan.

Gemensamt för alla förskollärarna är att de oftast ser på barnens behov utifrån barngruppen som helhet och endast på individnivå ifall det finns intressen som sticker ut eller som de upplever svårare att arbeta med. Som Ulla och Majvor beskriver så är bristen till tid, ett individperspektiv och barngruppens storlek som sätter begränsningar på valprocessen av böcker när det kommer till att se varje barn. Som det sociokulturella perspektivet beskrivs i det teoretiska ramverket blir det då svårt att utgå från barnens individuella intressen och villkor vid valprocessen då det inte finns möjlighet för alla barn att gå till biblioteket eller bokbussen. Det sociokulturella perspektivet beskriver hur lärandet sker i samspelet med

artefakter, miljön men också andra individer. Det blir därmed viktigt att barnens intressen tas till vara på för att de vill vara delaktiga i aktiviteter. Genom att utgå från ett gemensamt intresse hos barn som exempelvis Majvor lyfter att de vill undersöka dinosaurier så hittar man ett intresse att arbeta vidare med och där har man fångat de barn som intresserar sig för just dinosaurier. Men att som förskollärare skapa ett intresse för att få med alla barn i undervisningen ges möjligheten till att inkludera alla barn.

7.2 Barns intressen ur styrdokument och förskollärarens perspektiv

I denna del av resultatet framgår förskollärarnas resonemang, gällande barns intressen i förhållande till styrdokumenten och den målstyrda undervisningen i valprocessen av böcker.

7.2.1 Målstyrning och styrdokument

Generellt beskriver många av förskollärarna som deltog i intervjuerna hur böckerna som väljs baseras på de behov som finns i barngruppen. Ulla beskriver att de yngre barnen i hennes verksamhet tidigare uppvisat behov av konflikthantering och turtagning vilket sedan blir aktuella ämnen i de böcker de då väljer att låna. Förskollärarna resonerar mer utifrån barnen som grupp än på individnivå.

Ulla beskriver också vad som låter som blandade känslor kring hur läroplanen och målstyrningen, där hon menar att det är mycket att tänka på i deras arbete. Hennes avdelning beskriver hon som aktiva i arbetet med litteratur på olika sätt men att målstyrningen inte alltid upplevs som intresseväckande eller motiverande att arbeta med, eftersom hon förklarar att de själva inte bestämt det övergripande ämnet. Undervisningen är i grunden inte bestämda av dem själva, men att de försöker att ta vara på det som barnen intresserar sig av inom ämnet och låna böcker utefter det.

Majvor lyfter att arbeta med pedagogiska böcker som man även lyfter i de olika styrdokumenten gör att alla barn inkluderas där man får se ut och vara precis som man vill och att ”du är värd precis lika mycket alla andra på jorden”. Majvor lyfter vikten av pedagogiska böcker som handlar om starka flickor och snälla pojkar” som bryter normer eller öppnar ögon för andra sätt att vara eller se på saker. Arbetet med inkludering och representation skapar således intresse för barnen att kunna känna igen sig själva och motivation till delaktighet i samtal och diskussioner. Det är med språket som redskap som är i fokus i Majvors resonemang kring arbetet med böcker. Säljös beskrivning av kulturella redskap menar på att böcker är

redskap som reflekterar samhällets olika värderingar och normer. Majvor belyser att genom böcker som representerar mångfalden kunna skapa intresse och samtal kring normkritik.

7.2.2 Barns delaktighet i valprocessen

Majvor och Carina lyfter att de brukar ta hjälp utav personalen på biblioteket eller bokbussen där de tar in böcker av olika slag för att det ska finnas ett urval kring böckerna i förskolan. Carina lyfter att hon brukar ta in böcker på olika språk för att alla barn ska känna sig involverade. Carina upplever att barnen som har ett annat hemspråk än svenska har blivit väldigt stolta när de andra barnen har fått lyssna på just de barnets hemspråk. Detta blir ett tydligt exempel på hur barnens intresse som tas till vara på för att skapa möjligheter till interaktioner där lärande sker.

Rebecka beskriver i sin verksamhet hur barnens intressen skiftar snabbt och gör att det blir svårt att få dem delaktiga i valprocessen. Hon lyfter begränsningen i antalet böcker som finns på bokbussen och att bibliotekarierna oftast får ta med sig de böcker som diskuterats med pedagogerna. Barnens skiftande intressen gör att de böckerna som valts ut eventuellt inte är aktuella längre.

Bokbussen tror jag kommer en gång i månaden eller var tredje vecka eller något sånt. Den kommer inte jätteofta och då ska man komma ihåg att alla ska få möjlighet att gå med, så man vill inte ta för många barn. Vi tar inte med dem för att alla ska ha gjort det, utan att det ska vara meningsfullt. De ska få ut sig någonting av att gå till bokbussen. Därför tar det tid för alla att få möjlighet att gå (Rebecka).

Samtidigt lyfter hon även ett dilemma gällande att både kunna involvera alla barnen i valprocessen av böcker på bokbussen, där det tar lång tid för alla barnen att delta när de tar två barn i taget var tredje vecka när bussen anländer. För att snabba upp processen berättar Rebecka att de provat ha med sig fler barn, men att det upplevdes som mindre meningsfullt för dem med så många i bussen samtidigt. Hon beskriver hur deras verksamhet lägger vikt på processen att låna böcker och inte bara på böckerna som väljs ut. När barnen får följa med i processen från att låna boken på bokbussen och se den i verksamheten blir den mer meningsfull och används mer av barnen självmant.

7.3 Bokens mångsidighet

Detta avsnitt belyser förskollärarnas olika uttryck kring bokens användning i deras verksamheter och hur de väljer böcker utifrån deras arbetssätt.

7.3.1 Böckernas utformning

Tre förskollärare i studien, Astrid, Ulla och Margaretha, beskrev hur bokens utformning är en av de aspekter som resoneras kring när det skulle väljas in nya böcker i verksamheten. Samtalen kring utformningen belyser vikten av både läsmiljöns utformning för att den ska vara inbjudande till läsning, men också fokus på hur böckerna ser ut.

Ulla och Astrid beskrev erfarenheter på deras avdelningar där pedagoger haft koll på barnens intresse men ändå inte kunnat välja böcker som tilltalat dem. Hon beskriver hur böckerna upplevs mer meningsfulla för barnen när de själva fick följa med och låna böcker. Ulla beskriver hur böcker som är för de yngre barnen rent tematiskt och innehållsmässigt inte alltid är fysiskt utformade för den åldern, med tunna sidor som enkelt går sönder och försvinner. Utformningen av böcker sätter Ulla i relation till barns självständighet till läsande, där ömtåligare böcker kräver en vuxens närvaro för att inte de ska gå sönder.

Förskollärarna Britta och Rebecka beskriver hur deras arbeten med olika typer av böcker kombinerat med olika uttryckssätt för att erfaras ger stora möjligheter att arbeta med läroplansmålen i sina verksamheter. Lekar som barnen skapar på avdelningen upplever pedagogerna ha sin grund i de böcker som barnen fått erfarenhet kring, där barnen har böcker de visat intresse för men också de som pedagogerna har introducerat.

Sen har vi alltid en bok om färger, en bok om siffror och att räkna. Vi försöker ha framme någon bok hela tiden som handlar om bokstäver, alltså alfabetet på olika sätt. Även om barnen inte är så jätteintresserade av det så bör det finnas en sån bok. Det ska finnas en möjlighet att läsa de (Britta).

Britta beskriver hur de resonerar att barnen ska få ett brett utbud av böcker i sin närmiljö att kunna läsa och erfaras. Begreppet mediering kan kopplas till böckernas utformning och utseende där böckernas innehåll ska vara intresseväckande och tydliga. Finns det ett stort urval av böcker med intresseväckande utseende kan barnen upptäcka böckerna och vilja utforska dem vidare. Med ett varierande utbud av böcker finns det möjligheter att mediera kunskaper med hjälp av dem samtidigt som fler barn finner det meningsfullt.

7.3.2 Böcker som multimodalt redskap

Förskolläraren Astrid berättade hur deras förskola och avdelning arbetar med språk i fokus, där de ser på boken som ett redskap för att nå olika läroplansmål. Arbetssättet med böcker på deras förskola innebär att avdelningarna tillsammans bestämmer en bok som ligger till grund för det projekt som är aktuellt, där boken är ett redskap att exempelvis ha boksamtal, utforska hypoteser eller ge uttryck för på olika sätt. Specifikt nämner Astrid hur Polyglutt skapar möjligheter till arbete med böcker på flera språk eftersom barngruppen har det behovet. Genom läsplattformen Polyglutt får barnen möjlighet till digitala böcker med ett större utbud och på flera språk. Även Ulla beskriver de positiva aspekterna med användningen av Polyglutt, där barnen får möjligheten att välja bland flera böcker än som exempelvis finns tillgängliga när bokbussen kommer.

Generellt sätt belyser en majoritet av förskollärarna som intervjuades hur de använder böcker på olika sätt som redskap för att arbeta mot läroplansmål. Deltagarna beskrev två olika arbetssätt med litteraturen. Den första innebär att boken står som fokus och att de genom boken ger möjlighet för tankar, åsikter och möjlighet att erfara den med olika uttryckssätt. Här remedieras boken där exempelvis dansen, målandet, sången eller ramsorna blir redskapet som medierar innehållet genom gestaltning. Boken remedieras om dess funktion är att ta del av dess kunskap, men som sedan görs på ett annat sätt, om det görs en liknelse med Säljös förklaring av begreppet. Då vissa förskollärare ibland resonerar att bokens syfte är dess innehåll när de väljer litteratur, kan således undervisningen genom olika uttryckssätt remediera boken om syftet är att ta till sig innehållet.

Den andra typen av arbetssätt beskriver förskollärarna som ett fokus på ett tema där pedagogerna istället tar in böcker som innehåller temat. Med detta arbetssätt beskriver förskollärarna boken som det direkta redskapet för att nå syftet med undervisningen. Jämförelsevis liknar den beskrivningen av begreppet kulturella redskap i det teoretiska ramverket mer än det första arbetssättet som belystes i intervjuerna.

Det ger pedagogerna möjligheter att remediera kunskapen genom de digitala böckerna från Polyglutt, som ersätter vanliga böckerna, där det exempelvis brister i tryckta böckers tillgänglighet på olika språk. Detta liknar samma jämförelse som beskrivits i resultatet med hur datorprogram ersätter papper och penna, men har samma funktion. De digitala böckerna remedierar kunskapen istället för tryckta böcker. Språket blir det främsta kulturella redskapet i den målstyrda undervisningen i boksamtalen i Astrids verksamhet.

Det gemensamma för alla pedagoger i Astrids verksamhet var hur böcker är ett redskap för att skapa interaktioner av olika slag. Barnen interagerar med boken, men också med sina kamrater som sitter tillsammans och deltar i läsningen. Böckerna är således ett redskap med många olika syften och arbetssätt. Som beskrivits i det teoretiska ramverket äger lärandet rum i interaktionerna inom det sociokulturella perspektivet. När Ulla då beskriver hur vissa böcker kräver en vuxens närvaro för att böckerna är ömtåliga, blir det annorlunda interaktioner jämfört med om barnen själva kan sitta med varandra utan pedagoger.

Förskolläraren Sara lyfter även samma tankar, där boken får olika syften eller sätt att ses på beroende på vad de har för syfte med läsningen, men också vilket fokus de har i utforskandet av litteraturen. Hon beskriver hur olika läroplansmål kan synas i samma böcker och att det ibland kan underlätta för undervisningen när det kan finnas ett nytt lärande i samma material. Likt beskrivningen av begreppet kulturella redskap i avsnittet tidigare forskning, blir det således möjlighet till lärande i verksamheten när pedagogerna utvecklar användandet av böckerna på olika sätt.

8. Diskussion

I detta avsnitt kommer studiens syfte, frågeställningar och tidigare forskning sättas i relation till resultatet och diskuteras. Avsnittet innehåller också en diskussion gällande de metoder som använts i arbetet.

8.1 Resultatdiskussion

Denna del kommer diskutera resultaten utifrån de olika tematiseringarna som framkommit i arbetet.

8.1.1 Vikten av barns intressen för böcker

Syftet med studien var att få en fördjupad förståelse kring förskollärares resonemang kring valprocessen av böcker att ta in i verksamheten. Generellt sett visar resultatet hur förskollärarnas resonemang liknar det som Thörner (2017) kommit fram till, att pedagoger utifrån sina erfarenheter tenderar att följa barnens intressen och att barnperspektivet prioriteras. Ett exempel på detta är Sara som i sin verksamhet låter barnen visa vilka böcker som intresserar dem. Där söker förskollärarna teman, karaktärer eller kärnan i barnens intresse och erbjuder fler böcker att arbeta vidare med det intresset i fokus. Barnen får således bli aktiva precis som pedagogerna i undervisningen och utformningen av den. Samtidigt är det barngruppens generella intresse som styr undervisningen snarare än individens, men Sara beskriver fortfarande att trots inflytande och delaktighet av barn präglas

undervisningen också av läroplan och målstyrningen. Men hur exakt den gemensamma mötesplatsen mellan intresse och målstyrningen ser ut sades inget om. Detta går att jämföra med forskning från Ece Demir-Lira (2019), samt Brodin och Renblad (2020) som i sin forskning lyfter att det både är viktigt med barnens intresse för böckerna som används men också att förskollärarna kan skapa det intresset. I vår studie belyser förskollärarna att de utgår från barnens intressen vid valet av böcker men inte nämner skapandet av intresset som ibland behövs göras vid målinriktad undervisning. Simonssons (2018) resultat av sin forskning tyder på att förskollärarna upplever svårigheter att bibehålla barns uppmärksamhet i planerad undervisning. Detta liknar det vi kommit fram till där förskollärare uttrycker dilemman mellan planerad och spontan undervisning men också att följa barnen och leda de.

Även Nevo (2018) lyfter detta i sin forskning men använder ordet motivation istället för intresse, utan att förklara skillnaden i ordvalet och ordens olika betydelse. Förskollärarna i vår studie använde endast ordet intresse när vi talade om böckernas betydelse för barnen. Trots skillnaden i ordvalet kring intresse eller motivation tolka vi Nevos (2018) forskning som relevant och har liknande resultat som oss utan att lägga vikt vid ordvalet.

Som Thörner (2017) beskriver två olika didaktiska principer när det kommer till att förhålla sig till i förhållande till undervisningen, blir samma principer tydliga i denna studie. *Den lockande modifieringen*, där riktar barnens uppmärksamhet mot något och ger erbjudanden utifrån kompromiss, blir tydlig i Ullas verksamhet där pedagogerna själva inte får bestämma vad temat eller projektet ska vara. Hennes beskrivning av arbetet med böckerna i verksamheten belyser hur deras resonemang vid valprocessen av böcker styrs av den målstyrda undervisningen och som sedan försöks modifieras utifrån barnens intressen. Thörner beskriver just hur målet att uppnå ett ömsesidigt möte där både målstyrning och barns intresse ska samverka och båda få plats, vilket upplevs att de möjliggör i Ullas verksamhet genom att barnen får göra egna val av böcker och att de är delaktiga i valet av böckerna. Detta liknar resultatet ifrån Jacobys och Edlefsens (2020) forskning som lyfter igenkänningen och att det är en betydelsefull del i barnens intresse för böcker, vilket innebär att barn väljer böcker utifrån det dem känner igen och har tidigare erfarenheter av. Ullas beskrivning av sin verksamhet är också likt det som Towell (2021) beskriver, att böckerna även väljs utifrån de tidigare erfarenheter kring innehållet och ämnet men att intresset är skapat utifrån känslor från tidigare erfarenheter. Granbom (2011) skriver att barn görs delaktiga och fullvärdiga kompetenta deltagare när de får vara med och ha inflytande. Barnen får inflytande genom att få möjlighet att ta in böcker de tycker är intressanta i verksamheten, men huruvida deras böcker används i arbetet likt de

pedagogerna lånar in behövs ytterligare forskning för att klargöra eftersom denna studies syfte var resonemangen i valprocessen av böckerna.

8.1.2 Barns intressen ur styrdokument och förskollärarens perspektiv

Granbom (2011) belyser likt dilemmat Margaretha, Gunilla och Erik beskrev, att förskollärare behöver vara lyhörda och flexibla för att ta vara på alla barnens intressen. Exempelvis lyfter Gunilla hur arbetet med böcker på en individnivå inte känns som lika möjligt nu som förr, som berättar att det troligtvis är de större barngrupperna som begränsar. Alatalo m.fl. (2021) belyser att barngruppens storlek påverkar möjligheten till att samtala kring böcker och att större antal barn gör varje individ mindre aktiv i samtalet. Studien av Alatalo är också baserad på förskollärares tankar likt denna studie vilket kan vara en anledning till att båda studier lägger vikt på barngruppens storlek och har liknande åsikter som presenterats. Deltagarna i denna studie konstaterar även likt forskningen av Emmoth (2014) som belyser vikten av samtal och interaktion mellan barn och barn, men också barn och pedagog.

Nevo (2018) och Aminoff (2017) lyfter att möjligheter till språkutveckling genom kommunikation mellan barn och pedagog ökar genom samtal och diskussioner om och kring böcker så länge barnens motivation och intresse finns som grund. Det blir således svårare som förskollärare att bemöta allas intressen och skapa motivation för att möjliggöra lärande i arbetet med böcker om Gunilla och hennes kollegor inte kan inta individperspektiv lika mycket. Samtidigt lyfter Thörner (2017) hur pedagoger både kan ta vara på barns intressen och skapa intresse hos barnen kring det som behövs arbetar med utifrån läroplanen. Så det finns fortfarande möjligheter att skapa intresse hos barnen men då är det egentligen inte deras eget intresse som ligger till grunden om pedagoger istället skapar det. Återigen behövs det en gemensam mötesplats mellan den målstyrda undervisningen och barns intressen.

Dambers (2013) belyser hur barn behöver möta olika textslag för att skapa meningsfullhet och intresse. I vår studie finns liknande tankar kring förskollärarnas användning av de böcker som lånas in. Exempelvis en förklaring till att de lånar böcker som också finns elektroniskt till projektor, på Polyglutt eller liknande medel. Britt som är en av deltagarna i intervjuerna lyfter just hur boken som multimodalt verktyg att arbeta med lyfter vikten av bilderboken likt Lawson (2012) och Montage m.fl. (2015). Två studier som lägger vikt på just bilderböcker som är tryckta och som barn kan interagera med och arbetas med på olika sätt. Förskollärarna som intervjuades belyser en osäkerhet kring användningen av böcker i annan form än tryckt, samtidigt som de är medvetna om de

positiva effekter det kan ha. Korat m.fl. (2013) belyser just den typen av situation i sin forskning där resultatet visar på en användning av digitala böcker i ett annat syfte jämfört med tryckta böckerna.

8.1.3 Bokens mångsidighet

I den tidigare forskningen belyser Korat m.fl. (2013) beskriver det negativa synsättet gällande digitala böcker där språkutvecklingen inte är lika positiv som med tryckta böcker. Det är viktigt att ha i åtanke att resultatet av den studien visar på språkutveckling hos läsningen mellan föräldrar och barn, där högre utbildade föräldrar visade en större skillnad i utvecklingen innan och efter testerna. Studien var väldigt liten och beskriver också andra studier som motbevisar den. En del förskollärare beskrev i intervjuerna hur barnens intresse för de digitala böckerna oftast upplevs som starkare än till tryckta böcker och att det upplevs roligare för dem. Som det teoretiska ramverket också lyfter är kravet för intresse och meningsfullhet för att skapa möjligheter för lärande, vilket innebär att ett större intresse hos barnen för digitala böcker således ger möjligheter till språkutveckling genom det arbetet. Herkner (2022): Hsiao och Nation (2018): Lenhart m.fl. (2018) lyfter vikten av högläsning i tidig ålder för att gynna barns språk och läsinläring. Vilket i sig inte säger att tryckta böcker eller digitala böcker är det pedagogerna ska använda sig av utan allt beror på vad barngrupp och vad barn intresserar sig för. Studierna lyfter vikten av tryckta böcker och högläsning men också intresset som finns för den digitala formen. Dilemmat kring hur pedagoger ska ta sig an undervisningen med hjälp av olika former av böcker upplevdes också i intervjuerna i denna studie. I Lpfö18 (2018) beskrivs förskollärares uppdrag som att både barnens intressen ska vara grunden till undervisningen men också att de ska utmana och stimulera den pedagogiska miljön och innehållet. Det liknar det som Thörner (2017) beskriver, om hur pedagoger kan skapa intresse hos barnen likaväl som att barnens intresse styr. Sara som beskriver hur det multimodala arbetet med böcker fångar barnens olika intressen innebär det både att de kan ha en bok som grund i undervisningen men arbeta med den på sätt som barnen finner meningsfullt och intressant. Hennes beskrivning går hand i hand med hur Thörner beskriver just detta dynamiska förhållande mellan barns intresse och pedagogernas skapande av intressen, där olika arbetssätt med olika intressen både utgår från och formar varandra kopplat till valet och arbetet med böcker.

8.2 Metoddiskussion

Syftet med denna studie är att få en inblick i förskollärares tankar, erfarenhet och resonemang kring hur urvalsprocessen ser ut kring vilka

böcker som tas in i förskolan. Studien inriktar sig på förskollärare i alla åldrar samt både nyexaminerade men även för dem som har jobbet länge.

Utifrån de resultat som presenterats upplevs det många skilda tankar om vilka böcker som tas in i förskolan. Beroende på vilka åldrar som förskollärarna arbetar med väljer pedagogerna att ta in böcker. De förskollärarna som arbetar med äldre barn tar gärna in faktaböcker medan de som arbetar med mindre barn tar inte sagoböcker, kompisböcker eller andra böcker där en berättelse förkommer.

Det upplevdes också som att ordningen som frågorna ställdes i gjorde att de flesta kände sig ganska överväldigande genom att ha en väldigt fri och öppen fråga i början för att sedan gå in på de som upplevdes lättare att besvara. Den första intervjun blev då en slags pilotstudie som gav upphov till förändringarna i hur ordningen av frågorna skulle vara i resterande intervjuer. Förändringarna gjordes på grund av att svaren inte var helt i relation till studiens syfte och frågeställningar och att vissa frågor lät likadana eller var svåra att svara på. Dock kunde deltagarna ha frågats vad deras upplevelser av frågorna var för att få ett ytterligare perspektiv på intervjun istället för att endast tolka utifrån intervjuerna.

Genom att ha kvalitativa semistrukturerade intervjuer har intervjuerna både fått möjlighet att styra samtalet mot det generella arbetet kring valprocessen av böcker, samtidigt som förskollärarna har kunnat vara fria nog att lyfta deras resonemang kring valprocessen och vad de anser viktigt att tänka på i de momenten (Bryman, 2018). De förskollärarna som deltog var en blandning mellan några som det inte fanns någon relation till och en större del som hade en tidigare relation på grund av arbete ihop. Det kan ha påverkat deltagarna i vad de ville dela med sig av och inte, eftersom hos de bekanta upplevdes det vara en trevlig stämning men att ämnet ibland svävade iväg medan de utan relation var väldigt sakliga och höll sig mer till frågorna. Som intervjuare upplevdes det svårare att vara objektiv och hålla sig till frågorna, men samtidigt upplevdes det ge en större förståelse för hur de uttrycker sig och vad de menar (Bryman, 2018). Det kan både innebära att relationen kan ge ett större kontext att sätta deras utsägelser i, men att ändå bara fokusera på vad de faktiskt lyfter i intervjuerna. En utmaning var att endast transkribera och tolka det som sades hos förskollärarna med tidigare relationer till, eftersom det fanns mer kunskap kring hur de arbetade och tänkte som inte skulle påverka analysen av deras uttalanden.

Drygt en fjärdedel av deltagarna till intervjuerna var mer av det spontana hållet, vilket innebar att de inte hade någon information innan de var med. Även om informationen som skickades ut inte gick in i så djupa detaljer så fanns det större möjligheter för förskollärarna som fick den att förbereda sig

inför intervjuerna (Bryman, 2018). Det blev en skillnad i svaren från de spontanare deltagarna som fick en mer djupgående förklaring till arbetet eftersom intervjuerna redan hade hunnit med andra deltagare och då kunde bättre förklara studiens syfte. Sen om skillnaden var positiv eller negativ är svårt att avgöra, men de spontana gav svar utifrån organisatoriskt perspektiv, kopplat till styrning och barngrupper mer frekvent än de som fick informationen innan.

Alla deltagarna valde att ha intervjun på plats i sina egna verksamheter trots att videosamtal gavs som alternativ, vilket kan innebära att de kände sig tryggare.

Den första intervjun som gjordes var inte menad att bli en pilotstudie, men gav redan då en förståelse att det behövdes förändra några frågorna eller att ställa dem på ett annat sätt som gjorde dem mer tydliga (Bryman, 2018). Samtidigt så kan det inte nödvändigtvis behöva vara otydlighet i frågan, snarare än att vissa verksamheter inte har reflekterat så mycket kring det ämne studien belyser, eller att de inte arbetat så mycket med böcker på sådana sätt som gett upphov till sådana tankar. Två av forskollärarna var också nyexaminerade vilket var tydligt i deras svar som präglades av mer begrepp och teorier från utbildningen än de som varit yrkesverksamma länge.

Spridningen av åldersgrupper de arbetade med och de områden som de arbetade i, gjorde att de svaren visade både stora likheter och skillnader. Analysprocessen var en aning svår att kunna tematisera när svaren ibland var väldigt olika. Transkriberingen av intervjuerna valdes att göras ordagrant. Detta medföljde att det stundvis var svårt att tolka kärnan i vad de lyfte i frågorna, inte på grund av otydligt tema men snarare att det talade språket skiljer sig väldigt mycket än i skrift om man ser ord för ord. Samt att det endast valdes att fokusera på det som sades och inte kroppsspråk eller tonläge som också kan ha påverkat vad de egentligen menade. Bryman (2018) beskriver att det finns risk till störande moment när ljudinspelningar sker i verksamheten, vilket uppenbarades med kaffemaskiner eller studsande bollar utanför fönstret som också fångades upp av mikrofonen.

9. Slutsats

Slutsatserna som kan dras i studien och som svar på forskningsfrågorna, är att barnens intressen tar stor plats i valprocessen av böcker att ta in i verksamheten, men att det oftare sker på en gruppnivå där pedagogerna tolkar behov och intresse.

Valprocessen kan sammanfattas som komplex, med många olika aspekter som forskollärarna resonerar kring beroende på olika faktorer. Faktorer

såsom barngruppens ålder, behov och intressen, pedagogernas tolkningar av behov och intressen samt arbetssättet med böcker i respektive verksamhet. Förskollärarnas tankar, upplevelser och resonemang kring valprocessen och arbetet med böcker som redskap att nå olika läroplansmål belyser bokens mångsidighet som positiv i många aspekter. Samt att trots delade tankar är barnens intresse i grunden på något sätt. De dilemman som förskollärarna beskrivit i intervjuerna varierar men kan sammanfattas som resonemang kring böckernas meningsfullhet för barnen i valprocessen och utgångspunkt i deras intresse i relation till styrdokument och tillgängligheten och möjligheten att de kan vara med och låna egenvalda böcker. Komplexiteten i valprocessen av böcker uppstår eftersom boken beskrivs som ett redskap, en möjlighet till interaktion och lärande, en artefakt att mediera kunskap eller samlas kring, samt som grunden till både spontana som planerade aktiviteter. Valprocessen av böcker har således en betydelse för verksamheten och barnen där den kan fylla många funktioner, där förskollärarnas resonemang blir nyckeln till att ta sig an olika utmaningar som medföljer.

10. Didaktiska implikationer

Studien bekräftar mycket av vad den tidigare forskningen säger gällande böcker och dess användning i förskolans verksamhet. Intervjuerna med förskollärarna visar på hur trots en stor vetenskaplig grund att stödja sig på finns det många dilemman eller osäkerheter när det kommer till att välja ut böcker att arbeta med.

Arbetet kan ge förskollärare en trygghet i att få en överblick kring hur generella tankar går när böcker ska väljas ut att arbeta med eller ta in i barnens närmiljö. Detta då mycket av forskningen kring böcker och läsning är synlig i deltagarnas resonemang men också att de inte är ensamma med att stöta på flertal dilemman när det kommer till att välja en bok.

11. Vidare forskning

Forskning kring böcker lyfter mycket om varför man ska arbeta på vissa sätt och vilka möjligheter för utveckling och lärande det skapar, utan att beskriva hur förskollärare ska applicera det i verksamheten. Det synliggjordes att det behövs mer forskning kring hur olika böcker och arbetet med dem påverkar barnens språkutveckling och hur förskollärare kan anpassa bokvalet för att skapa möjlighet till lärande. Många av de dilemman som förskollärarna beskrivit i denna studie hade inte uppstått om det fanns en tydligare bild av hur arbete med olika böcker på bästa sätt kan skapa möjlighet till lärande. Förskollärarna är länken mellan forskningen

och hur den används i verksamheterna, då skulle en fortsatt forskning kunna vara på hur den kan appliceras i förskolan på bästa sätt.

12. Referenser

- Alatalo, T., & Westlund, B. (2021). Preschool Teachers' Perceptions about Read-Alouds as a Means to Support Children's Early Literacy and Language Development. *Journal of Early Childhood Literacy*, 21(3), 413–435. doi: 10.1177/1468798419852136
- Aminoff, C. (2017). Samtals-och skriftspråksorienterade lärarledda aktiviteter i förskoleklass. (Doktorsavhandling, Linköping University). doi: 10.3384/lic.diva-136237
- Bartan, M. (2018). Determination of Preschool Teachers' Preference Reasons for Children's Books Used by Them in Their Classes. *World Journal of Education*, 8(6), 187–195. doi: 10.5430/wje.v8n6p187
- Brodin, J. & Renblad, K. (2020). Improvement of Preschool Children's Speech and Language Skills. *Early Child Development and Care*, 190(14), 2205–2213. doi:10.1080/03004430.2018.1564917
- Bryman, A. (2018). Samhällsvetenskapliga metoder (3. uppl.). Liber.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*. 3. 77-101. doi: 10.1191/1478088706qp063oa.
- Damber, U., Nilsson, J. & Ohlsson, C. (2013). Litteraturläsning i förskolan (1. Uppl.). Studentlitteratur.
- Ece Demir-Lira, Ö., Applebaum, L. R., Goldin-Meadow, S., & Levine, S. C. (2019). Parents' Early Book Reading to Children: Relation to Children's Later Language and Literacy Outcomes Controlling for Other Parent Language Input. *Developmental Science*, 22(3). doi: 10.1111/desc.12764
- Emmoth, K. (2014). Grunden läggs i förskolan: förskoleförskollärares tankar om utveckling, lärande och dokumentation. (Licentiatavhandling, Umeå universitet). <http://umu.diva-portal.org/smash/get/diva2:696367/FULLTEXT02.pdf>
- Granbom, I. (2011). "Vi har nästan blivit för bra" - Lärares sociala representationer av förskolan som pedagogisk praktik. (Doktorsavhandling, Högskolan i Jönköping). <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:442237/FULLTEXT01.pdf>

- Herkner, B. (2022). Studier av läsrelaterade språkliga förmågor i förskola och läsutveckling i grundskola. (Doktorsavhandling, Stockholms universitet). <https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1616764/FULLTEXT01.pdf>
- Hsiao, Y., & Nation, K. (2018). Semantic diversity, frequency and the development of lexical quality in children's word reading. *Journal of Memory & Language*, 103, 114–126. Doi: 10.1016/j.jml.2018.08.005
- Jacoby, J. W., & Edlefsen, K. (2020). "I Love Paw Patrol!": Book Selection and the Allure of Popular Media Characters among Preschoolers. *Journal of Research in Childhood Education*, 34(2), 208–222. doi: 10.1080/02568543.2019.1677826
- Korat, O., Shamir, A., & Heibal, S. (2013). Expanding the Boundaries of Shared Book Reading: E-Books and Printed Books in Parent-Child Reading as Support for Children's Language. *First Language*, 33(5), 504–523. doi: 10.1177/0142723713503148
- Lawson, K. (2012). The real power of parental reading aloud: Exploring the affective and attentional dimensions. *Australian Journal of Education (ACER Press)*, 56(3), 257–272. doi: 10.1177/000494411205600305
- Lenhart, J., Lenhard, W., Vaahtoranta, E., & Suggate, S. (2018). Incidental vocabulary acquisition from listening to stories: a comparison between read-aloud and free storytelling approaches. *Educational Psychology*. 38(5). 596–616.
doi:10.1080/01443410.2017.1363377
- Lennox, S. (2013). Interactive Read-Alouds--An Avenue for Enhancing Children's Language for Thinking and Understanding: A Review of Recent Research. *Early Childhood Education Journal*, 41(5), 381–389. doi: 10.1007/s10643-013-0578-5
- Montag, J. L., Jones, M. N., & Smith, L. B. (2015). The Words Children Hear. *Psychological Science (0956-7976)*, 26(9), 1489–1496. <https://doi-org.ezproxy.bib.hh.se/10.1177/0956797615594361>
- Nevo, E., & Vaknin-Nusbaum, V. (2018). Enhancing Language and Print-Concept Skills by Using Interactive Storybook Reading in Kindergarten. *Journal of Early Childhood Literacy*, 18(4), 545–569. <https://doi.org/10.1177/1468798417694482>
- Nevo, E., Vaknin-Nusbaum, V., & Gambrell, L. (2019). Reading Motivation in Kindergartners and 1st-Graders. *Journal of*

Research in Childhood Education, 33(4), 610–622.
<https://doi.org/10.1080/02568543.2019.1647316>

- Simonsson, M. (2004). Bilderboken i förskolan: en utgångspunkt för samspel. (Doktorsavhandling, Linköpings universitet). <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:244547/FULLTEXT01.pdf>
- Skolverket (2018). Läroplan för förskolan: Lpfö 18. Skolverket.
- Skolverket (2023). Högläsning och samtal om text i förskolan. Skolverket. Hämtad 2023-05-12 från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/hoglasning-och-samtal-om-text-i-forskolan>
- Smidt, S. (2010). Vygotskij och de små och yngre barnens lärande. (1.uppl.). Studentlitteratur.
- Säljö, R. (2000). Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv. Prisma.
- Säljö, R. (2010). Lärande och kulturella redskap: om lärprocesser och det kollektiva minnet. (2. uppl.). Norstedt.
- Säljö, R. (2015). Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer. (1.uppl.). Gleerups.
- Thörner, A. (2017). "Vi kan inte bara utgå från barnens intresse": förskollärares guidning av barns intresse i förhållande till förskolans målstyrning. (Licentiatavhandling, Högskolan i Borås/Göteborgs universitet). https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/50812/gupea_2077_50812_1.pdf?sequence=1
- Towell, J. L., Bartram, L., Morrow, S., & Brown, S. L. (2021). Reading to Babies: Exploring the Beginnings of Literacy. *Journal of Early Childhood Literacy*, 21(3), 321–337. doi:10.1177/1468798419846199
- Vetenskapsrådet, S. (2002). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Vetenskapsrådet. Hämtad 2023-04-06 från https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf
- Åkerblom, A., Hellman, A. & Pramling, N. (red.) (2020). Metodologi: för studier i, om och med förskolan. (1.uppl.). Gleerup.

13. Bilagor

Bilaga 1.

Samtycke till deltagande i examensarbete

Jag har fått information om studien *Pedagogiskt val av böcker: En kvalitativ studie gällande förskolläraernas tankar, upplevelser och resonemang gällande valprocessen av böcker till deras verksamhet* och accepterar att delta.

Jag har fått information om att de uppgifter som samlas in om mig kommer att behandlas konfidentiellt, på ett sådant sätt att min identitet inte kommer att avslöjas för obehöriga.

Jag är medveten om att min medverkan är helt frivillig och att jag när som helst och utan närmare förklaring kan avbryta mitt deltagande.

Underskrift

.....

Namnförtydligande

.....

Ort och datum

.....

Bilaga 2.

Inbjudan till intervju

Du är inbjuden att delta i en studie som kallas 'Pedagogiskt val av böcker': En kvalitativ studie kring förskollärares tankar och upplevelser gällande val av böcker till verksamheten.

Syftet är att få en fördjupad förståelse för varför förskollärare väljer att ta in de böcker de gör i förskolans verksamhet och hur de upplever valprocessen.

Studien är en del av vår utbildning och utförs i samband med vårt examensarbete för förskolläraryrket vid akademien för lärande, humaniora och samhälle vid Högskolan i Halmstad. Den lärare som är ansvarig är Jonnie Eriksson, jonnie.eriksson@hh.se

Dina personuppgifter behandlas inom studien endast enligt ditt samtycke, och enligt kraven i dataskyddsförordningen. Ditt deltagande i studien är helt frivilligt och du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak. Ett återkallande påverkar dock inte den behandling som skett innan återkallandet. Du kan också när som helst begära att få en kopia av dina personuppgifter.

Materialet som skapas från intervjuerna kommer vara ljudinspelningar i syfte att transkriberas för att kunna analyseras och sammanfattas. I examensarbete kommer inga personuppgifter skrivas, utan en sammanfattning av vad alla intervjuerna synliggjort för kunskap i relation till arbetets syfte. Vi kommer att behöva använda era namn i anteckningar för att skilja på intervjuerna men som sedan inte kommer medverka alls i texten som lämnas in.

De av dina personuppgifter vi kommer att behandla är: namn.

Dina personuppgifter kommer att raderas när examensarbetet är godkänt.

Personuppgiftsansvarig för studien är Högskolan i Halmstad, som nås via

registrator@hh.se eller 035-16 71 00. Övrig information om hur Högskolan hanterar personuppgifter, och dina rättigheter utifrån dataskyddsförordningen, finns på www.hh.se/dataskydd. Har du frågor kan du också kontakta Högskolans dataskyddsombud, Anna Frederiksen, via dataskydd@hh.se.

Vi är glada över möjligheten att kunna få ta del av era erfarenheter och upplevelser!

Med vänliga hälsningar

Carl Thomsen och Linnea Jacobsson Landström

Bilaga 3.

Frågor till intervju

Vilken ålder jobbar du med?

Vilka böcker väljer du att helst ta in i förskolan?

Hur arbetar er avdelning med bokval?

Arbetar din avdelning mycket med böcker?

Hur upplever du situationen med att välja böcker att använda i verksamheten?

Hur ser processen ut när ni väljer böcker? (Går ni själva till biblioteket/bokbuss eller följer barnen med)

Är det något ni upplever är svårt med att välja ut böcker?

Ser ni någon förändring i hur ni arbetat med böcker innan och nu?